

Изази суботом.

Цијена:

За ЦРНУ ГОРУ и АУСТРО-УГАРСКУ на годину 6 ф., по године 3 ф., на четврт године 1 ф. и 50 новина.

За БОСНУ и ХЕРЦЕГОВИНУ и све остале земље у ЛЕВРОПИ и АМЕРИЦИ: на годину 20 франка, на по године 10 франка, на четврт године 5 франка.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Преврата неће се у правим цијелима непосредно административно „Глас Црногораца“ на Кривошанима, а може се и извршити унутарним поштом у Београду. Дошле идуће се уредничку Рукописи се не враћају.

За оглас плаћа се, по простору који заузима на листу, 7 новина од реда за први пут, а за сваки даљи пут по 5 новина. За оглас неће и на дуже пријеме поштом се.

Доставља нам се, да је Ки. Црногорско Министрство иностраних дела примило 17 августа од Царско-руског отираника постола г. Н. Д. Вурцова и јану ове садржило: „Многи су европски политички програмисти и коментариши различитим начинима тобожице докучили, који су највише о једноличности у бугарском листу „Слобода“ као да су ти докучилисти потисли да се иде од стране Црногорског руског вазда. Деломиде од неких административних у иностранству. Ја сам ошумољен од стране Црногорског министарства иностраних дела, да нејам изразити ошумољеност, да су сви спомени документи важни, разматрати и по вољеликатога вама же врсту.“

НОВОСТИ!

Чујемо, да ће се покрај „Гласа Црногорца“ одједна у Цетињу покренути један политички лист — „Барјантар“.

ЦЕТИЊЕ, 21 августа.

Има српска пословица, која каже: „без треће нема среће“, па хајд' баш да још коју прозборимо у одговор на ваша подла извртања и подметања, продана бечко-пештанска штампо!

Ви негдје у својим напајајима рекосте, да је звијезда Књаза Николе потамњела.

Завста кад Бог хоће кога да казни, он му највише одузме разум. Тако је и с вама. Ви губите свијест до толиког степена, да већ не разликујете свијетлост од таме. За вас је свијетлост и сјај ништа друго до там и мрак, јер око ваше не може да поднесе блијесак звијезде, која сија над нама; блијесак тај осљенује нас и, будући сами сљени, не видите оно, што је јарко освијетљено.

Е прави сте сљеници и ми вас сажаљевали, премда не заслужујете сажаљевања, јер ту црну копрену са ваших очију лако бисте могли скинути, да обете само, ама ва то нећете: вама се силно, што вам је мило, као и оној баби. Тако је то и односно овог: пре стављате себи као свршену ствар нешто, што постоји само у вашем болесном уображењу, те варате и себе и друге.

Или као за што је потамњела звијезда нашег љубљеног Господара Књаза, кажите нам ви, сљеници једни?

Или ваљада Он није онај пети са својом звијездом, који је био на Вучијем долу, Вилеби и Бару и др., само данас пунији искуства? Зар није Он са својом звијездом онај пети, за којим ће народ ићи на све стране и данас и у ватру и у воду? Него о томе смо вам у неколико пријесе говорили. А да шта је друго? Да није изгубио пријатеље? — Ми их никад правих нијесмо ни имали много, као год и у опште сви Словени, што их ни дан-данас немају, а онога, што смо имали ваљада, правог искреног, имамо и данас. Или ви ваљада по томе судите, да га немамо, што се, као дјеча, не размешемо, што сваки час не потеземо као лебу иза носа, оно добро вама познато *einzig* (једини), па већ од велике жеље ријешисте, да од тога нема ништа. Пусте, јалове ване наде и жеље! Господар је наш и сад и ваљада, запамтите добро швабе, био и биће увијек *einzig* великог Змаја сјелерног. Нама није потребе да се титрамо са оном ријечи, а то није ни обичај наш уопште играти се светињом. А колико сте пута ви ову ријеч помињали! Што бисте тек ви чинили и шта бисте дали, да је она вама упућена била... Да како, остаће *einzig* све дотле, док је Црногораца и Црне Горе, с једне, а Господара с друге стране оваквијех, као што су данашњи. А тако ће бити увијек, ако Бог да.

Него какве је онда он пријатеље изгубио? — Наш Господар изгубио је милост и пријатељство једног дијела црногорско-чвутеке-бечко-пештанске продаје пресе и пезнијех госа, те сто са шта је његова звијезда потамњела, наравно у вашим сљеначким очима само.

Ви споминете даље тешке финансијске прилике наше. Јест, истина је жива: ево има неколико године узастопице, да је код нас перодича. Тешке су то године биле и за владу и народ, али благодаримо Богу, тај је некуе био и прошао: ова нам је година, добра. А сад да вас запитамо, само да нам искрено кажете: шта би било и од вас и од ваших госа, да су вас издале неколико године, као што су нас? Та завирите мало у Галицију и друга мјеста, гдје је мало љетних омахнула била прошле године. Завирите у колибе ошјех епромаха, па да видите, у каквом су вам стању. А и ове године какво вам је у Далмацији и др. неким мјестима?

Ми овамо немамо милионера, као што их ви тамо имате, а немамо ни оног пролетаријата, који вама у вашој кући мирно спавати не да.

Па погледајте само стање наших финансија, па онда пружајте прет на другог. Него што ми кажемо: ви сте сљеници, па не видите ништа у својој кући, а овамо вам се код нас свашто привиђа. Има руска пословица, која каже: у страха су очи велике.

Та што се бојите? ми смо мали... ми смо незнатни...

Јест, мали... А што ћемо вам крити:

праву цифру, колико нас је данас, не умјемо вам казати, јер што се тиче статистике код нас то мало другачије бива, по гдје друго, гдје се сваки час чине пријешни свему, али, колико ми знамо, не с намјером, да се на основу тог пријешне види, гдје је каква потреба у народу, гдје би што требало у корист народа учинити, да се подигне његово материјално благостање и т. д., него се то чини с намјером:

- Да се вуци не преједу меса,
Да овцица која не занесе
Своје руно у грм покрај пута,
Да подтрижете, што је предугачко,
Да одијете, ће је преунао,
Да прегледају у младежи зубе...

Једном ријечи: да се пенциједи из народа и потоња или сока... Него ћемо се ми помоћи другим средством, да вам снагу нациу што очигледније представимо. Сјећаћете се, ваљада, колика оно сила бјеше навалила на Црну Гору са свију страна, па још онаква храбра војска султанова. Том приликом дочекали смо на се са разних страна преко 150,000 приједног, запешеног војника турског. По томе, а и *en connaissance de cause* можете судити, колико нас је на број и како смо ми мали: ако ли не вјерујете, а ви дођите, да нас претбројите... А то ће за вас бити у толико лакше, што ће тај број све једнако бити освијетљен оном истом звијездом, за коју кажете, да је потамњела.

ПРЕГЛЕД ЛИСТОВА.

(Руско-њемачки трговински уговор.) У потоње вријеме многе новине говоре о преговорима између Русије и Њемачке, да се закључи трговински уговор. То су неке новине једва дочекале, не би ли посијале сјеме раздора између Француске и Русије. Ево што о овоме уговору вели орган књаза Бисмарка „Hamburg. Nachrichten“: Говорећи о економском зближењу с Русијом, неки сумњају, да би ово зближење могло послужити као доказ пријатељски повјерљивих одношаја међу Русијом и Њемачком. Русија престо жели извући какву корист из доба, кад њемачка политика налази се у рукама људи, који су готови на економске уступке. Русија има савршено правилан појам о стању ствари у Њемачкој и види zgodnu прилику, да закључи повољан трговински уговор са Њемачком.

(Трговинско преговарање Русије са Италијом.) Из Рима пишу у „Matin“: чује се, да влада намјерава да мало дана понови врати трговачке преговоре са Русијом, који су почели баш кад оно је т. Гире био у Италији. Ово дана телеграф нас је извијестио, да ће Гире преко Берлина у Италију: по свој прилици његов пут стоји у свези са горњим гласом.

(Инглеска и Авганистан.) Одношаји између Инглеске Индије с једне и Авганистана с друге стране постају све замршенији. Ономе је доста доиринио у потоње вријеме маркиз Салазери: кад је видио, да ће влада из његовијех рука пријећи у руке Гледетону, он је изазвао у Авганистану цео ред повјех компликација и на тај начин још већма отепчао и без тога тешки задатак „великог старца“.

Да се одношаји колико толико размрсе, вице краљ Индије ријешило је, да се опреми у Авганистан војно политично изванредно посланство, да се ријеше различита погранична и политична питања. Овог пута с том је намјером кренуо главном главни заповједник цијеле индијске војске генерал лорд Роберте. Он намјерава да се састане са емиром Абдурахман-ханом у Белалбаду, на по пута међу Кобулом и

Пинавером, и то ако на то пристане емир. У потоње вријеме чује се, као за тај састанак емир одуговлачи, разговарајући се да има посла са неким немирним пограничним племенима, те и помоћ иште од индијске владе.

Генерал Роберте врло је позната личност авганима и то с врло рјаве стране и тешко да већма кога мрзе од свију учесника у рату 1879—80 године. Као што је познато Роберте је заузео Кобул, престолницу Авганистана у октобру 1879 године, и том приликом жестоко се осветио авганима. Он је установио био војнички суд и користило се њиме, као да није био у туђој, по у својој земљи, или једној покрајини, која је давно прадружена Инглеској.

Будући увијерен, да духовни поглавар авганима није добро расположен према Инглесима, а више према Русима, Роберте га је окривио као бунтовника и предао га је јавној срамотној казни. То је страшно увриједило и озлоједило мјесно становништво, које је веома уважавало злосретног поглавара.

У то вријеме владао је емир Јакуб-хан. Он као год и његов отац Шир Али-хан симпатије нагиљао русима, те је за те своје симпатије био окривљен и ухаћен. Кад га је Роберте ухаптио, у прокламацији нагласио је, да се Јакуб-хан добровољно одрекао престола. Сутра-дан са естражом отирали су емира у Индију. Казна духовног поглавара, протретио емира и казне других многобројнијех знатијех авгана, све је то изазвало странну анархију и огорчење против Инглеца. Роберте, бојећи се буне, наредно је да обезбужају престолницу, али од 50,000 пушака, које су биле у рукама становника вароши Кабула, једва је скупило свега 6000.

Авгани су приморани били платити контрибуцију, што је још већма расназило народ против инглеске самовоље и насилја.

Ево каква је циљ овог новог састанка Роберте са авганима.

Царица Индијека Викторија желела је, да задобије за се Абдурахмана, да јој буде вјеран и привржен, па тако да има поуздана савезника против Русије, те га је с том намјером позвала у Инглеску, гдје му се припремао изванредни дочек, само да помрзачи онај, што му га је Русија приредила у Самарканду. Али емир никад није потпуно вјеровало ријечима инглеца, а још мање унутрашњем стању ствари у земљи, да може дуже вријеме осуетовати изван своје државе. Он се ваљада клинито тога позива, изговарајући се бодењем, те на тај начин никако није догазео у Лондон.

Исто тако и вице-краљ индијски старао се да како год уреди састанак са Абдурахман-ханом. Али и ту емир не даде се уловити у мрежу, јер му је једнако пред очима био примјер са Јакуб-ханом и др.

Тешке су биле пошљедице мира од 19 маја 1879 године за Абдурахмана. Емир врло добро знаде, да инглези теже поглавито, да услови тога мира постану коначни свршени факт и покрајина Курам и Хост, као некад Сивистан, постану индијско-британским земљиштем, као што су постале Пешаварска долина, Сиб и Хач-Гандава, најпоглавитији дијелови Авганистана. Већ ондаде неће тешко бити да освоје инглези и Банахар, Гатне и Кабул, а то све с намјером, да сачувају што боље Индију од руса.

С друге стране емир тежи, да покори под своју власт авганима независна племена с обадвије стране ријеке Кабул Буде и Кушара, међу Индом и Дунаром, а тако и Каширистан, те тако да постане потпуни господар јужног подножја Гиндукуша до саме ријеке Инда.

Од своје стране Инглези, наоштрени, старају се да придобију та племена за се, те да освоје Дардистан на горњем току ријеке Инда. Овако би они отворили себи слободан војнички пут, који биве проводе из Индије преко Кашира, Галгита, Јасина и Даркотског кlanca према Памиру, па сусрет Русима.

Емир је на овоме путу, као што је познато, заузео својом војском град Асмар, да одовуд пресјече савезке и вентрије, које су Инглези отпочели били са Бахаур-скијем ханом Умра, као год и са Ахбер-ханом, господаром од Домбура на Кабулекој риједи. Ту су се сукобили Инглези са са авганиског емира утицајем, те су ушљед тога и отпочели договарања, подупрта од стране инглеца пријетњама, али до сад нема никаквог резултата од свега тога.

То је тако озлоглавило енглези, да су они пошто пошто ријешили, да посматрају емиру у његовим намјерама, у име тога је у Пешаври стегнут цео један корпус војске са предњим стражама, које су од самих потривачких авганских племена, али под командом енглеских официра. Ово је врло изненадило емира, који је имао доста посла око умирења усташа; Хозареја, Фируска и Узбека у Чар-вила-јету. Енглези ће имати још доста посла, док приморају емира, да иде уредно с енглесима у питањима односно Русије и Памира. Главна је циљ Енглеске, да не допусти, да се коначно руси утврде на тим важнијем стратегијским тачкама, којима тако жељно одавно теже енглези, увек у своје коло односно овог питања кинезе и авгане. Ето с каквом циљем желе енглези да се састану са емиром.

Као да је у овоме и чвор ријешенца цијелог источног питања.

(Руска штампа о Аустро-Маџарској.)

Говорећи о Аустро-Маџарској, „Новое Время“ међу осталим каже: „Прости здрави смисао чини нам се, морао би казати аустро-маџарским русофобима, да они ама баш ништа неће добити, напрежући сву своју снагу и способност на најгадније подметање и суеткарство против Русије, а на против, могли би знатно побољшати стање своје отаџбине, одрекавши се од некорисног субитка времена. У ствари у нас нико не жели зла царевини Хабсбуршкој и нема ништа против тога да се успоставе добри одношаји с овом државом. На злобу и непријатељске напале наших непријатеља ми смо одавно већ навикли одговарати мршавим презирањем и сажаљењем. У толико је горе за поменути господу, ако они не виде, да непријатељство према Русији Аустро-Маџарска ама баш ништа неће добити, а изгубити — у извјешенијем и врло могућнијем у више или мање својој будућности условима — може врло много.

(Ми, Црногорци, и од наше стране то смо исто говорили и говоримо, ама неће да чују. Глухи су и слепији!).

Тобојни руски тајни документи. Са руским тајним документима у данашње ријеме долађа се оно, што и са једном рудом лопова, који се баве прављењем лажних новца, и др. Сад сву кривицу обарају један на друго, сваки се стара, да себе очисти. Сад бугарски самозванци товаре сву кривицу на Јаконсона, а сами се од свега отресају. Ево што налазимо у „Nene freie Presse“ у форми дописа из Софије: иницијатива штампања тих докумената не припада бугарској влади. Ствар је у томе, да је бивши тумач у руском консулату у Ришчуку, а доцније и букурешком посланству, пошто је узакуд покушавао, као што сам признаје, да прода

у Лондону документе, које је он украо из канцеларије руског посланства у Букурешту понудио је уредника „Свободе“ у Софији Петкову, да их купи. Петков му је понудио 10,000 франка, те су се на томе и погодили. Али би к овоме требало додати, да је Стамбуловљева „Свобода“, која је ризиквала потрошити 10,000 фр. да плати чинувину Јакобеову лажне документе, примила од владе бугарске ове новце, да томе је разлог, што је ту Петков учинио „патриотичку услугу“ тијем лажним документима принцу Фердинанду и Стамбулову. У лијено су које дошли и они, који потпом жу оваког принца и Стамбулова.

(Успјех Стамбуловљева пута у Цариграду.)

Из Беча телеграфично јављају руским новинама, да се у бечким политичким круговима говори, да је тамошњи турски посланик Зија бей, посетивши ово дан министарство иностраних послова, изјавио, по наредби своје владе, да је Порта у данашње вријеме више по и кад далеко од тога, да, путем преговарања ма у каквом облику односно питања, да се принц Фердинанд призна за веза бугарског, стања на карту мир и ред у Јерусалиму. Као што се види сва миса Стамбулова, принца Фердинанда и њихових пријатеља узакуд је била: ни лажни документи нијесу у стању бити придобити за се ултана и обазриву и наметну владу његову. Наједни су жестоко!

ПРОМЈЕНА ВЛАДЕ У СРБИЈИ.

Удјек о томе пише:

Радикални кабинет одлучио је са управе земаљске, што му Круна није хтела одобрити предлог да се сазове Народна Скупштина у ванредни сазив, ради свршавања неколико важних државних послова, а имено ради примања или одбицавања новијех трговачких уговора и другијех конвенција, које су закључене са Аустро-Угарском и са Њемачком, као и ради избора трећег Краљевског Намјесника.

Нови трговачки уговор закључен је на новој основи, по којој се од сад неће налаживати царевина по вјерности, већ по тежини, и према којој би се има ли измијенити многи царевински закони, прениш и учествова, а, осим тога, донекде и општа царинска тарифа. Посао, који би се имао да ријешити у ванредном сазиву Скупштине, био би толико велики, да се не би могао озбиљно вршити са осталим законским пројектима, на које редовна скупштинска сесија чека. Преко двадесет законских предлога требало би да сврши ванредан сазив Скупштине, на омет толико да остави редовном, колико једва може да уради, а да се могу сви потребни послови благовремено посвршавати.

То је био главни државни разлог за ванредни сазив Народне Скупштине. Али кад би се сазвала Скупштина ради трговачких уговора у ванредни сазив, не би се могло, по духу устава обичи, а да се не изврши и избор трећег Краљевског Намјесника. С тога би се већ по самом том основу, поред ријешавања закона о конвенцији имао извршити и избор трећег Краљевског Намјесника. Скупштина, сазвана у ванредни сазив, ријешила би дакле два најважнија питања, која су претходним током наших државних послова стављена на дневни ред, и којима се занима не само политички свијет у Србији, већ и ван ње.

Питања су ова стављена на ријешавање не због, тога што би то тако ради кална влада жељела на каквих партијских разлога, што би она палазала у том каква нарочита политичка рачуна свог, удивљајући догађаје, да ова питања дођу на дневни ред. Не. Питања су дошла на дневни ред сасвим независно од владине политике, дошла су једно по томе, што рок трговачког уговора истеће 8 септембра, што би се могао тај рок према скупштинском овлашћењу продужити најмање до нове године, — кад је Скупштина претрпана другим државним пословима и другим законским пројектима.

Друго питање стављено је на дневни ред тим, што је један Намјесник Краљевског достојанства умро и што по духу Устава треба то мјесто понути у првом сазиву Народне Скупштине.

Краљевска Влада, која је имала заст да живља и скупштинско повјерење, држала је, да ради у духу уставности и духу парламентарне владе скупштинске већине, кад се је побринула да занесе горња питања на ријешање Народне Скупштине, чим је за то наметнула могућност. На тај начин би се олакшао вршење многих државних послова и дало доста времена Народне Скупштине да проучи сва та важна питања, те да о њима донесе свој закључак, у пуној слободи и без и најмање замјерке Краљевској Влади, да на пројект хоће да ренава таква питања, која дубоко засепају у живот народни. А то би неминувано нагало, да се је чекало на редовни сазив Народне Скупштине.

Радикална влада дубоко прожмута поштовањем сирам Народне Преставителства, и строго водећи рачуна о одговорности једне парламентарне владе, није могла да се оглуши на све ове важне државне разлоге, те је за то учинила предлог Круни, да се сазове Народна Скупштина у ванредан сазив, и да јој се поднесе на ријешање она два важна питања, те да их она, као најмјеродавнији фактор у државном животу, ријешити и свој суд изрече: да ли није влада погрешила, што је сазвала Народну Скупштину у ванредни сазив, а није чекала редовни сазивак њен.

Кад владин предлог није био одобрен од стране Краљевског Намјесништва, онда

влада, држећи се строго уставности, и оног уставног духа, који је у Србији новим уставом оживио, подијела је оставку Краљевским Намјесништва, који су је одмах уважили, поверивши састав нове владе Јувакима из странке, која једва петнаест посланика у скупштини има, и не потраживши мишљење о том председништва Народне Скупштине.

ПРОСЛАВА У СЛАНКАМЕНУ.

Прошло се године навршило 200 година од побједи на Сланкамену. Та побједа има велики значај: послје ове побједи Турци већ нијесу покушавали, да прелазе на десну страну Дунава и лијеву Саву. И у овој прилици Срби и њихово оружје допринијели су, као и у многим другим, да битка испале у корист јеронске културе и хришћанства. Јуваки ерике, који су се борили и пали у овој битци, мислили су, да су живот свој положили за Српство и његова права. Неће бити због, да овдје донесемо како нам о томе прича историја.

Прије 200 г. аустријска војска, потпомогнута Србима, бјеше потрела турску силу, која је нагло почела продирати ка западу јеронском. Послје аустријско ериске побједи код Ниша и Видина, настао бјеше тежак тренутак за турску царевину. Турци бјеху изгубили своју војску. У том критичном тренутку Султан Сулејман III судбину своје војске и земље повјери гласовитом великом пезиру Туркману. Отаџбина и нација све своје наде бјеху угравила на њега. И заиста, његова звјезда затрепта сјајно. За кратко вријеме Мустафа паша заводи Ниш, Смедереву, те пође на Биоград. Под Биоградом борба је била дуга и очајна — али најзад свага клову и уступи турској сили. Турци заузеле Биоград, а све живо предаше огњу и поку. То је било г. 1690.

По Турци се не задовољше са Биоградом. Јула мјесеца г. 1691 силна турска војска од 120.000 бјеше се улогорила око Биограда, чекајући згодаа тренутак да пређе у Угарску.

Глас о овоме бјеше потресао Београд. После малог колебања ријешено бјеше да се рат настави. Главна управа над војском би повјерена војводи Јуваки Баденском. Подвојводи ериске Јуваки Монастерлији повјерише команду над 8.000 Срба.

На дан 29. јула 1691 војска је стигла у Петроварадин. Принц Баденски изабрао бјеше врло zgodnu позицију. С десна је имао Дунав, а с лијева Саву. Намјера му бјеше да измами непријатеља из његових позиција, те је се зато лагано повлачио из Дунав. Војвода Баденски намјеравао је да код Сланкамена дочека турску силу. Али вјешти војсковођа турски бјеше му осујетио план. Нову замјеру 18 и 19 Авг. један дио коњице обиђе аустријску војску и на брау руку удари се на брду Кожевцу.

ЛИСТАК „ГЛАС ЦРНОГОРЦА.“

ИЗБОР.

Та већ кад је Марина мати, жена која зна, што је свијет, са карактером одлучијем, кад је она, већу, била у неприлици овога пута, о самој Мари и говори ти већ не треба. Њено се стање не да тако лако описати, а и није лака ствар, то ће умјети оцијенити свака од вас, госпођа, које сте биле, можда, у околностима Маријиним.

Доста је, да вам кажем, да потоњу ноћ Мара не само да није спававала, него је плакала и то тако дуго, тако силно, да је у јутру приморана била направити се — то ви женске већ, ваљда, знате, а ви мушки можете овога и не знати. Истина ово баш није било толико од потребе Мари, јер је и онако била изванредно бјела, крв са млијеком, па то ти је.

До суза, за вријеме суза и послје суза Мара је очајнички једнако понављала једну те исту реченицу:

— Боже, што ћу чинити?

Па ни добри сап, који је експлозивно њене лијене очије пред зору, није умирио Мару, она је и заспала са сузицом на њенијем кадиџели трепавицама, с тешком бригом и питањем, које се огледа на њенијем дивнијем руменијем усницама и са страдањем борбом међу њенијем црвенијем као насланијем танкијем обрвицама.

Устаде Мара подолан. Немарно се је мало обукла и одмах је отишла у материцу собу. Од прије је дружице Мара улазила у ту собу, онако поскакујући, као козица, а циркутајући, као шева, па би обасула безбројнијем пољупцима своју драгу, као свијет бјелу, пуначку маму. Сад је она узгела лагано, као убјена и врло снажљена стала је пред матером.

— Мама, што ћу чинити?

Да је Мара била глумица и да је ту реченицу изговорила у позорници, цијело би позорнице највише зашумјело, а за тим би загрмјело одобравање са свију страна, толико је било у овоме кратком

питању трагичног драматизма и драматичног у исто вријеме трагизма.

Већ о тужном осмијеху и погледу црних лијенијех очија Маријиних ја и не говорим ништа. Овај поглед и осмијех у стању су били растопити и ледалинскијех глечера, изазвати саучење и баламисањем срцу које обете мисирске мумије. Мама је, разумије се, била мекша од глечера и осјетљивија од мумије, тешко јој дође и са правнијем материнским осјећањем загрли своју растужену кћер, привуче ближе к своме срцу, не гледајући на силно одупирање корцета (мидера).

— Марице дијете моје!... ти страдаш?

— Те како, мамце, пристојерачно једва проговори Мара.

— Јадно дијете моје! уздахну мама,

— разумијем те....

— Ја, мама, нијесам могла ока склопити.

— Вјерујем ти, драго дијете.

— Плакала сам, мамо.

Мати услахирено и брижљиво погледа њено блиједо лице.

— Није требало... није требало, аијеле мој. Сузе странно кваре лице...

Узми ено са мог стола одекони и оевјежи се....

Мара послушна своју мајку и стаде се трљати одекониом, а мама је замисљено пребирала ресицу од свог капота.

— Марице, дијете моје, меко, али већ са осјетљивијем нагањима тврдоће, поче мати, ја разумијем, како ти је тешко, али... али се треба одлучити аијеле мој. Ја сам обећала одговор колико је данас, и они ће доћи. На доручак доћи ће Соколовић, на објед Глигорјевић, а на вечеру Алексијевић.

Лијено се могло видјети, како Мара блиједи и уздрхће се малко, чим јој се које име изговори, у страху је жмиркала очницама, ама је мати одлучно корачала одређеној циљеви.

— Треба одлучити, аијеле мој: ти си, истина, још млада, али ипак нијеси толико, да пропустити овакву прилику. Ја сам знала, да ће се оним свршити. Разумије се, нијесам могла помислити, да ће те они, као да су се договорили,

сви једнак запросити, али то ни најмање саму ствар не мијења. Соколовића, Глигорјевића или Алексијевића, једнога од тројице треба одабрати, и ја никад нећу вјеровати, да нијеси једноме од њих наклонила... Мени се, на примјер, чинило, да ти највише важње обрабан на Алексијевића.

Марица плану.

— Ни најмање, мама, увјеравам те они су сви за ме једнаки...

— То је још боље, мирно ријечи мама, ако си према свима једнако расположена, онда ми савршено мирно можемо се промислити и учинити избор. Сједи, дијете моје...

Марица се шћућури у углу од канале и чудо како је тај час налик била на преплашену звјерку.

— Да почнемо од Соколовића, настави мама, — он није баш тако млад, то је истина, али се добро сачувао, млади је од многог данашњег младића, а уз то заузвима лијено угледно мјесто... једном ријечи, — и мамца се осмијеху, та ћеш бити „госпођа генералица... Глигорјевић је човјек независан и врло богат. Ако се ти удаш за њ, имаћеш свега изобила, свега, што може само замислити млада жена — велика, дивна кућа, коњи, кароце, вазде мјесто у опери, једном ријечи све. Алексијевић већ то не може дати. Ти би живила пристојно и више ништа. Али је он млад, па лијен, и по годинама ти је сличнија, а што је и најглавније — има лијену будућност. Ја сам брајљиво расиштала све о њему и могу ти рећи, да ће он далеко доћерати. Кроз десет — двадесет година он ће бити оно, што је сад Соколовић...

Мама још једном гаче се ресе и исправи се.

— Ја сам ти казала све, што треба... Сад је твој посао да бираш. Кога би ти радија била?

Марица ћуташе.

— Соколовића?

Марица је и даље ћутала и то тако, као да не вели ни оћу, ни нећу.

— Глигорјевића?

Уздах, само један уз ах од бесно-

моћне сумње, — ово све, што је добила мама у одговор.

— Даке Алексијевића? Је ли?

Марица скочи са сједишта и стигне у очајану својим ручицама главу.

— Мама, драга мамце, ја не знам... савршено ја не знам...

— Али треба знати, — одлучно проговори мати.

Марица тужно спусти главу.

— Мама, па ви то... ни сами... како ви обете... вола...

Мама се трже.

— Ја никако нећу... ја сам мати и могу само жедити све, што је најбоље за те, а како је тебе воља. Ви већ три године како сте се заједнички и вријеме је већ, да престанете дјетинити...

Оштро ово изговориши, даде мама знак руком, што је значило, да је аудијенција већ свршена и хладнокрвно додаде:

— Соколовић доћи ће на доручак, Глигорјевић на објед, а Алексијевић на вечеру, а јутра у јутру ћете ми казати, чију сте понуду примили.

Али се Марица не мацаше.

— Мамо, ипакливно поче она, мамце!...

— Што је још?

— Ја... ћу... изабрати... ја ћу узети, мамо, али... мамо... драга!...

— Што је, говори!

Ово друго питање било је помекше од првог.

— Мамце, а нама... је ли све једно?

— Савршено, драга моја.

Глас Марини вриједе у шапат:

— А ако... ја... примим понуду Соколовића...

— Од срца ти честитам, драга...

— А ако... Глигорјевића?

— Исто тако...

— А Алексијевића?

Мама нестрпљиво слеже раменима.

— Ја сам ти већ казала... иди и већ не питај тако гупно...

Марица уздахну и гзађе, — разговор с мамом доведе ни до никаквих резултата. Соколовић, Глигорјевић и Алексијевић као странака мора сагласити сад у мисама јадну Мару; сплетосе се, смијешаше се,

Тек сјутра дан принц Лудвиг Баденски сазнао је да му је план осујећен и позвај паролу и.

Овако су стајале оне двије војске једна према другој: Турци на висораванима Франке Горе, 120 хиљада са 160 топова, а према њима Аустријанци, на равнинама Дунава, са 95 хиљада и 90 топова.

Послије подне 7. Авг. отпочела је борба ватром из топова. Борба је била жестока, једни и други борили су се као лавови. У почетку је царска војска продрла, али се ратна срећа брзо промијенила, турско бундез војсковођа мајорстава ауст. Сиса, њенадједна оста без заповједника. Царска лабуна и дом. Мустафа паша користећи се општом забуну удари свом силом на Лудвиг Баденског.

Десно крило царске воје е би потучено, централ биеше малачено. Турета флота на Дунаву распрсала царску флоту и проваде воју царске војске са Петровицама.

Стање биеше овако, изгледало да је све изгубљено. Али у једном трену се ратна срећа. На заповијест Лудвига Баденског, војска која догаде није учествовала у борби нападе на непријатеља с једне стране, а с 8 хиљада српских војскова са друге стране зају непријатеља за лева. Борба биеше на живот и на смрт. Турска војска би потучена, 6000 српских војскова поштедише на турски табор и освојише све — одржали се јачи поједи. Побијена биеше марица сјајна: 18 паша, 20.000 турака и сва храбри војски. Турцили остале на бојништу код Славкамена. Турски бјежу авијаци: алајбирек великог везира, 11 пукова, 10 хиљада чедора, 5000 кола, 2000 камила, храни и новца, све то завладе српска војска.

Српски витез Монастерлаја биеше, изијерено 34 застана турска! Али и остале са друге стране бјежу оградне. Ту побије 700 људи и 3000 цар. овацира. Храбри војски српских дунава одбрањивше лево од павале непријатељске, крв српска зачува престо хаусбуршка од могућих непријатеља, у најодреднијем часу српска војска рјешила биеше судбину.

На томе мјесту 6 августа она је подигнут је величанствен споменик, али српско име на њему је заборављено.

Споменик је у виду пирамиде подигнут на четири стуба а на врху свака од биедег пошара. Висина му је до 10 метара, а под стубовима је велики четвороугаони мермерни камен на коме су сва оне четири стране утврђене металне плоче. На тим плочама издана су имена свих делова војске и њихових старешина који су у битци судјеловали. Међу старешинама нема имена Монастерлаја! Али да, није ни чудо, јер кад је што и до сада авијаци пароду у Војводини пријати? У врху унутрашње стране јужног стуба стоји утврђена метална плоча са ћири-

цом, и у врху неке стране петочниг стуба латинском изданама Змајски стихови.

ДОПИСИ.

Љуботињ. 16 августа.

(Одговор једном Грађанину на његов допис од 21 фебруара о. т. штампан у овом циљењеном листу 28 фебруара под број 8 под наслов „Сваком своје.“)

Потем сте г. дописнице написали на главари Љуботињске и на Љуботињане, у след пошати, коју је учинио наш Узвишени Господар овим Љуботињанима, који су јуначки погинули на Загоричу близу Подгориче, мислио сам да ће бити славни одговорити вам: али пошто они није су, а на кога узроча, то они знаду, пошто сте написали Љуботињане, своја ли су у кратко вам одговорити, пошто до данас није нико.

Ви сте у нашем допису казали да су главари Љуботињски свирали јуначито Грађанско, тек да себе и својима придаду које перо доворике у вијенац славе? Или сте више доворике у вијенац славе? По свом нашем допису види се, да није сте били на Загоричу у овом боју 28 јуна 1876 год. а од прилике ни са овом војском у Сисајској главици до широким дозваних, одаско је дијено било гледати овај бој. Да сте били на Загоричу или у Сисајској главици, а тако и у осталим бојевима са Љуботињанима, знали бисте, да Љуботињанима није потребито туђе јуначтво крати, по бисте били увијек рећи, да ми имамо доводно наше јуначке славе, да се њом вртимо, као што је то и познато нашем Узвишеним Господару и црногорцима, а и то је познато, да није нико такав били Љуботињани.

Што сте казали да је Љуботињанима није бито на Загоричу по што је било Грађани и Добријани с тога, што Грађани и Добријани параше живе у свијету то није био узрок. Но, овај дан, кад смо пријелиши ријеку Морачу, г. војс. Војо Петровић главнокомандујући, оставио је био за резерве чете: Ника Зуевица и Андрије Дрецуна и неколико војника од гарде са официјером Петром Вујићем (пошто је била гарда у почетку рата дигнута и војници пошати у своје чете али неколико војника од гарде није уићели од подкомандира, официјера и барјактара се одвојили) да она в. јска, која је напосла 220 војника, са подкомандирима: Попом Јоком Дрецуном и Прелом Крушковићем, као резерва буду у помоћ ће буде највиша мук, на Шинере, који су били бријегом Мораче, или на Љуботињане, Грађане и Добријане, који су били у Сисајској главици.

Ове двије чете и они војници од гарде, са официјерима, барјактарима и са два подкомандира били су бој на Загоричу 28 јуна 1876 год. Они јуначи, који су у

овоме боју погинули, то су они, којијема је наш узвишени Господар положио крсти и заповједио да се подине овај величанствен споменик у Подгоричу на 17 јану ари о. т. пошто се сам лично увијерио на лицу мјеста, с какијем је прегнућем ова војска ударила против шест топова и преко 3.000 непријатеља, у сред равна поля Загорича. Онда је најмилијетније заповједио, да се на споменику урежу они Ветови стихови, који су оне погинуле јуначке за највијек овјековјечили, и да се у некое споменику упишу њихова имена. У овоме боју погинуло је 45 војника и то 41 Љуботињанин, 3 Добријанин и 1 Грађанин и то Грађанин Никола Митров Поповић, који је погледа нехотично погинуо, јер је била повлазла пушка и убила га. Ова су 45 војника били уклати на једном бријегу више ријеке Мораче.

Јеси ли у овоме боју Љуботињани свирали наше јуначито, тек да себи придаду више које перо доворике у вијенац славе? Или је ли у овоме боју било више љуботињана, због тога што највише живе Грађани и Добријани у свијет? Или су у овоме боју добили оне двије чете са овим војницима од гарде, те је наш Узвишени Господар подишну овима погинулим онај вјеновјени споменик на прагу Зете, ће су себе, за своје Отчајство, свога Господара и своју част жртвовали?

Казали сте да не забораве госи. Љуботињани да војници диновачке чете изијеше им на најодреднијем мјеста (бој на Бресту) храброг и поштенг командира старину сар. Шкрња и мношину других рањеника.

Храброст и поштење Срдара Шкрња познато је и ми се с њим динова, а што кажете, да су га највијани војници диновачке чете, у томе сте преварени, почем се он нашао био, кад се ратио међу Радомирце, који су га и изијели и ту се нашао био само један диновац и то Буру Поповић. Но, да су га и сами диновци изијели, као што и би, да се међу њима ратио, пошто сте ову укору примједбу написали, да не заборавимо, ко га је изијо, штама нас г. дописнице, да објасните више наведених и тајна, за потврду наше приједбе. Ђе бјеху Љуботињани кад ви изијете г. ј. Радомирци сар. Шкрња? Бјеху ли Љуботињани утукли на боја, а оставили нас и сар. Шкрња да бој бијете? Бјете ли ви били непријатељима од Љуботињана и добријана? Рани ли се сар. Шкрња међу Љуботињанима, на га они оставише, а ви га изијете?

Ако докажете нешто, да су Љуботињани утукли били из боја, а оставили нас и сар. Шкрња да бој бијете; ако сте ви и сар. Шкрња били били непријатељима од Љуботињана и Добријана; или ако се сар. Шкрња ратио међу Љуботињане, на га они оставили, а ви га изијели, онда је ваша примједба умјесна и Љуботињани заслужују укору. Ако су војници Љуботињски по војничком реду распоређени

били, ако није су наји непријатељима од нас били, ни на лакоу пошати, ни ти прије нас изијели на боја, по се сар. Шкрња нашао међу Радомирце кад се ратио, као командир, који је распоређивао свој баталеон и они га изијели, онда г. дописнице, ваша примједба, не само што не би имала смисла, по не би ви служила ни на част, кад би ви име познато било, пошто то сваки зна, кад је могуће урабити и изијети и другога рањеника, неби га оставили, а камо ти свога командира.

Почем нијесан у овом боју био небу о њему даље, док добијем ваш одговор на постављена питања уз подине нашег имена, а каки су Љуботињани на Бресту били, то им је познато, као и у сваком боју. Што сте написали да је тако звани баталеон Љуботињски састављен из 400 Љуботињских војника, 190 Добријана и 180 Грађана? који не изијете више од 770 војника, а ако сте написали да је ово приближителна цифра? или савим је мала, пошто у почетку рата у Љуботињски баталеон бие су осам чета и то: четири и по Љуботињске, двије Добријане и једна по Грађанске и десета чета гарде. Љуботињана и Добријана и Грађана, које су биле подучене са по 100 војника, а многе су имале и више, које носе преко 800 војника.

У нашем наводу казали сте, да је од 150 војника Грађанских, погинуло, ранило и умрло 100 војника (а у састављану баталеона казали сте да има Грађана 180 војника), то је заиста еванџица процена, ако је толико погинуло и ранило се у једноме рату; али тога неће ни нави у нашем баталеону, а у појединим бригадима и виши процена погинулих и рањених и не узимајући оне који су умрли, јер може бити, да би умрли и да није био рат, а би ће можда и он доса прозвараковао, што су умрли, добиши разне бели јести.

Вама је зато г. дописнице, што није су познати Грађани на ову свеначно у Подгоричу, при прелазу кошти; али то није су знали ни Љуботињани ни Добријани, по су само носејет седамнаестина били пошти, да замале Господара, да им дозволи, да се могу пренети пред црквом Подгоричком. А, да се знало, да ће бити оваква свеначно, не само, да би били: очеви, браћа и синови погинулих, но би био велики број и осталих Љуботињана, Добријана и Грађана, почем оно није само част: отаца, браће и синова погинулих, но у обште част баталеона Љуботињског.

Н. Дрецуна.

Књижевност, умјетност и просвјета.

(Књижевни оглас.) Еротичка је пресма душа преле лирике. У њој се најбоље и најсјајније огледају њежност и чистотоет људскога срца.

Прави се pjesnik без љубави ни за-

саставише се у некакви пејасну цијелну и ипак није хтели да се раздвајају. — Што ћу кувалица? заштеди она сад у собу за тебе. — Воже, што ћу ти нишга?

Она прије к вратима на тарању, примаче угрјају главицу своју к хаљно ме стаку, етаде посматрати, не видети ништа, како се зајније на вратима од ветра покреће, и етаде мислити, тако озбиљно и напрегнуто, како је само могла.

Али те мисли још су мане угрјехе јој довијеле, по разговору с матером. Тек што јој се мисао зауставила на Соголовићу, кад ето ти од некуд Галиорјевића и одбија Соголовића и стаје на његово мјесто. Марица етаде да мисли о Галиорјевићу, кад изненадно изијече онет од некуд Александрић, те протрчи Галиорјевића, ушитава га, али и сам отет устани пред јуришем Соголовића — И тако без краја.

— Не могу! тешко удахну Марица, — нека се марица једна, нека чини, што оне, али ја не могу, на не могу... — Да је још мало тако потрајало, Марица би по свој прилици заборавила свијете своје матере односно суза и заплакала би од муке, али је задржа од суза сретни мисао — посвјетовати се са саборцим Машом. Марица је, по зна се зашто, високо доцјелала практичне способности Машине.

Кроз пет минута она је већ еједна у својој соби. Воата су пакљиво била заворена. Марица је еједна у омљевој дувајци — стојила, а Маша је етадала поред ње и, као што се види с великијем задовољством еслушала је, што јој је говори била причала.

— Где ти! — рече она, кад је Марица свршила тужну своју причу. — разумију такође...

— Драга Машо, што ћу чинити, — реће Марица свршеним руке. — Разумије се што: удајте се, — најодредније јој Маша рече.

— Али за кога?

— А за оног госпођице, који вам се боље допада...

— Сви су једнаци, Машо... заиста сви — и Соголовић, и Галиорјевић, и

Алексијевић... Драга Машо, посвјетљуј ме!

— Ја већ не разумијем ту ништа, ето су добри, — разумче тек Маша рукама. — Баша је мачи добро казала: ако се удате за Соголовића, бијете госпоња њене ралца; ако ли за Галиорјевића бијете врло богати, а и Александрић није лош, не би ружко било и за ње удати се... Ама за Бога, госпоњине, зар вас не привлачи себи један од њих већма од других?

— Не осјећам никакве наклоности више према једном, него према другоме Маше је све једно, на и сама не знам... — Маша је тај час и сама била у великој двоумци, те је и обрала крвено своје кецеље. — Не знам, госпоњине, тако ми Бога не знам! — А како би ти, да си на мом мјесту? престави себи, да не просе мене, по тебе да кога би се ти удаја?

— О, што говорите, госпоњине! — Не, озбиљно ти кажем... За кога? Кецеља је жестоко тај час страдала, али и онет пратог одговора Маша у њој не ваће.

— Е на што ви мене бројите, ја сам једна проста љевојка, може се рећи... — И на један пут, као да јој сини нека мисао, она се спомоуздањем диске главу и проговори: — Ја би, госпоњине, — ту она сва, подрвени, — ја би за Илију, којијана еуеједног официјера. И написана, по свој прилици, у чуђењу Марицином пошто уверљиво за се и свој избор. Маша рачунала је за своју дужност, да ватрено брани свог драгог Илију.

— Ви, госпоњине, не мислите ако је он конајан, да је већ... он је, госпоњине, и бољи од сваког ђенерала, петину та жову кажем!.. Јесте ли кад ниједан?

Али казало је, да Марица није видје да, т. ј. ако га је и видјела, али га не познаје.

— Е, да вам је видјети, како је лијеп, госпоњине! Тако има брадицу, шарокојех плесиви, а очи... вратовете су му ош, госпоњине!..

Брбљање Машино један час одуцкло је пакљу Марицину од Соголовића и двојице других прегледана.

— А је ли те он просе, Машо? Маша обори очи земљи, као да се мало застидјела.

— Разумије се, — тихо, али са очигледнијем задовољством одговори јој Маша.

— А како?... драга Машо, слатка, како те је он просе? Какав је ријети изговорно?

— Никаквијех ту ријечи није било. Сједи он једно вече на клупици пред вратима, и ја сам се ту десила, тако сједимо, на ме на један нут загри и пољуби.

— Загри, велики? и Марица страшљиво етинеће очи.

— Јес, загри и етаде љубити... Машо, — Марицу већ и глас изваде — Машо!.. он те је љубио, а ти... што си чинила?

— А што ћу ја. У њавола рука као клирента, да чојек ни ахути ни не може, а немој... Ове зиме, вели вјенчаћемо се.

— А је ли то страшно, Машо? — Што? — Е ниј кад тако грле и љубе. — Страшно, о како је страшно!

За тим Маша савем тихо додаде: — Али је и пријатно, госпоњине... капати се не може, како је пријатно. Као год на крилама да летини — високо, високо и покојо све, покојо!..

Марица се замишља. — Да ли је то ваља давати, Маше, кад се проси, да се грле и љубе. — А како можете тако што рећи, госпоњине! и етаде Маше махати рукама. Господи то дружије чине, љешне, све озмијем ријешима...

Марица на један час склопи очи и такву љулају.

— Знаш што, Маша, онако је љешне, тихо изговори Марица.

— Како? — Тако, као твој Илија... Нека је страшно, ја вољам, кад је страшно... Дакле, амаућеш се ти удавати?

— Јес, госпоњине... О, госпоњине, казала би вам, ама се бојим да ћете се ијешти... — Што је? — Што сусједни господин о нама говори... он... ема неку, госпоњине, срдићете се ви...

(Свршило се.)

мислити не да. Па у колико је љубав пјесникова врлија и чишћа, а при том неопитиштина и неисхитрена: у толико су и љубавне пјесме драже и милије, и у толико лакше пријањају оне за свако до брустројено људско срце.

Барем, у колико је мени познато, ми досад немамо ни једнога цијеловита сборника, у којему би се налазиле укључене самосаме љубавнице, испјеване буд којим српским или хрватским пјесником, без пријесе по садржају друговрснијих пјесам.

У мене се десило приличан број (око 150) пјесам те врсте; на сам их свеколик сабрао у један цијелокупни сборник и у штампарију га већ предао „Дневничкој тискарни у Загребу“.

Пјесме у томе сборнику попраћене су подужијем веома занимивијем Предговором и многојем примједбама на крају књиге. Ово све у велико помаже, да читаоци стекну што бистрији појам о садржају ових пјесам и о њихову постанку.

Књизи је наслов: „Миље и Омиље или Милица и Невенка“; она ће се изврено печатати, и изићи ће преко 20 штампаних табак у средњој 8-ни.

Овај сам сборник посветио једној великој и високој Госпођи, уз своју посветну пјесму: „Пјесник Србин сестри Хрватици“: штампано сам све абеедом; а с временом ухваћам се да ћу моћи и Бирилицом пети сборник објелоданити.

Нека ми и ово буде очевиђијем доказом, колико мени ваља браќа узјамност на срцу лежи и почива, и колико етапан и доследан остајем у ваљанијем својим мирољубивијем и нареднополитичкијем на челима, од којих проз пуне четрдесет и четири године нијесам ни за један часак одустио, ма што мислили и говорили њеки моји противници, који не суде мирном и тријезном памћењу; те су за то обично неправедни и неискрени.

Од ових особа, које приме овај Оглас, примати ћу предбројнике; а од непознатијех само претилатнике. Сва писма шаљу ме мени непосредно у Котор (Cattaro).

Цијена је свакој књизи брошираној само 1 флор.; а ко би желио књигу красно везану, нека изволи приложити још 60 новчића за повез књиге.

Ове ће пјесме изаћи најдуже у мјесецу децембру о. г. и дуванска цијена бити ће им 1 флор. и 20 новчића.

О овим пјесмама „in merito“ нећу ни слова прословити. Многе су већ на јавности биле; а више их је углавном од велеврснијих наших композитора: Јенка, Грбића и Толингера. Све су пак у овоме сборнику пречишћене, повизлажене и у потпуни ред смјештене; а има их и лијепи број, које још никад нијесу под тисак долазиле.

Сада пак прекидам са ове неколике врсте, које се налазе при свршетку више споменутога мог Предговора: „С мирном свијести предајем те своје пјесме у руке нашој српској и хрватској омладини обојега пола; — тој двојеној, али потпуно једнокрвној браћи и сестрама, — да их читају и пјевају, и да се понекад ејете пјесника, који је поред народа и народности, заносито љубио још честиност и лепоту. — Ма да ништа друго: наћи ће омладина у овим пјесмама на претек њежинијех, племенитијех и здравнијех осјећаја, без којих — особито љубавна пјесма — ваља се по прајо прашини, умјесто да се узвије до висине ведрог љубавнога неба“.

Све наше домаће новине до Саве и преко Саве, — без обзира на странку коју заступају — узудно и свеердно молим, да би овај Оглас прихватиле и на јавност изнијеле.

У Котору мјесеца коловоза 1892.
Ј. Сундечић.

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ.

Цетиње, 21 августа

(Личне вијести.) Његово Високопреосвештенство г. Митрополит Митрофан ових дана повратио се из Улицна на Цетиње.

— Овијех дана повратио се из своје домовине послјије подужег одсуства г. гроф Серсеј; секретар француске легације на Цетињу.

— У нашу средину дошао је наш лични старина пјесник Јово Сундечић.

(Прослава ступања на престо Њ. В. Цара Турског.) У сриједу ове недјеље свечано је прославила овдашња

Царско-Отоманска легација дан ступања на престо Његовог Царског Величанства Абдул-Хамид хана, Цара Турског, а моћног пријатеља Његовог Височанства нашег Господара Књаза. Од стране Његовог Височанства и од стране Књажевске владе, у осуству министра иностранијех послова, честицао је овај сретни дан г. Нико Матаповић, министар финансија. Осим тога ишли су на честицање г. Војвода Петар Вукотић и министар војни г. Војвода Илија Пламенић, а и други неки наш званичници. Осим тога ишао је на честицање и цео дипломатски кор, а нијесу изостаји ни настањени овдје подјаници Његовог Величанства Цара Турског. Док је трајао примање честицања наша војничка музика свирала је пред легацијом царску химну и многе друге лијепе неточне комаде.

На подне био је у сали велике гостионице лијепи објед, који је у славу овог дана својим пријатељима приредно Тефик беј, Мајор и почасни ађутант Његовог Височанства султана, сад при личности нашег Господара Књаза. Наравно, нијесу изостаји од овог објед и црногорци, пријатељи г. Мајора. Док је трајао објед и опет је наша музика свирала.

Ово право царско весеље наставило се у вече. Велики хотел турске легације дивно је био расвијетљен, као и врт пред кућом. У 7^{1/2} сати окупили су се позвани гости и међу њима и наши виши званичници на диве. Док је трајала трпеза, музика је свирала разне српске, турске и друге комаде и тако забављала многобројну свитину на пјаци Зетског Дома. За трпезом је нашо наш војни министар, г. Војвода Илија Пламенић лијепу здравицу у здравље Његовог Величанства Цара, на што је одговорно такође врло лијепом здрављем изванредни посланик и ошумоћени министар г. Тефик беј у здравље Његовог Височанства нашег Књаза и његовијех храбријех Црногораца.

Око поноћи, пошто се свршила вечера, освјетљење је дошло до свог врхуња: пред хотелом намјештени су су били огромног размјера монограми А. Х. Н. I. (Абдул-Хамид Никола I.) од самих бенгалскијех свијећа бијеле свјетлости. Кад су се засвијетлили, видјело се по цијелој пространијој пјаци као дању; свјетлоост од многобројнијех лампиона и фењера ницезе пред великом свјетлошћу, која се распостирала од поменутијех монограма. Тад је почео и величанствени патротмет. Тек у поноћи салан се свијет испред хотела развијао својим кућама.

(Трговина.) Ово су цијене са пошледињег пазара у *Hankau*:

Овце сума од 5 ф. и 50 п. до 8 ф. — Козе сума од 5 ф. и 50 п. до 8 ф. — Јарад сума 1 ф. и 30 п. — Јањад сума 1 ф. и 80 п. — Кожице јањачке комад 80 п. — Кожице јареће комад по 95 флор. — Урметин 1 и по кило по 10 п. — Брашно урметиново 1 и по кило по 10 новч. — Пшеница 1 и по кило по 10 п. — Раж 1 и по кило 8 п. — Јечам 1 и по кило 7 новчића. — Кртола 1 и по кило по 3 п. — Дуван дограм 1 и по кило по 80 новч. — Масло 1 и по кило по 1 ф. — Скорул 1 и по кило по 50 новчића. — Дуван у листу 1 и по кило 1 ф. и 15 новчића.

РАЗЛИЧИТО.

(Бразилија.) Бивши пресједник Додоро Фонсека умро је 11 о. м. послјије подне. Рођен 5 августа 1827. био је Фонсека главни учесник бразилијанске уроте у новембру 1889. Послјије на царства био је на челу привремене владе, и би 25 фебруара 1891. од конгреса изабран предсједником сједињених држава бразилијанских на 4 године. Али већ у новембру 1891. морао се је одрећи своје чести, пошто је дошао у сукоб са конгресом, а пошто је са стране морнарице настала буна против њега.

(Голема невоља) свашта је Јапанику. Страшни вихори, земљотреси и високо море харају по цијелој земљи. У једној области утопило се је 150, у другој 300 људи.

Свега је 10.000 кућа разорено. Недалеко од Текухима отворило се је бездан, који је прогутао 160 кућа и 100 људи.

Пов лијек од реуматизма. Бечки медицински лист саопштава о новом начину лијечења реуматизма. Начин овај, који је предложио др. Терк, даје врло повољне резултате при лијечењу не само оштрог, него и старог реуматизма. Терк подвргава болесне дијелове тијела честом боцању чеда; први убоди изазивају оток, али послјије неколике десетине убода оток постаје мање осјетљив; лијечење траје дотао, док челини отров претане изазивати запаљење и оток у мјестима убода; тек тад може пацијент држати, да је излијечен. Др. Терк својим начином излјечено је 173 болесника, и при томе су његове цијеле, које он нарочито за то држи, учиниле око 39.000 убода. Што се тиче испријатности од овога начина лијечења, треба казати, да болесни дјелови од реуматизма мање су осјетљиви, него здрави.

(Рај на земљи.) На острву Питкеру у Тихом океану нахоји се прави државни рај. Недавно су са тог острва стигле вјести у Јевропу, што обично сваке пете или шесте године само једаред бива. Прије 100 година изабачен је један дво побуњене момчадије „Bounta“ за казну на острво Питкеру. Увјеривши се, да је острво богато и родно, изгнаници закључили да остану на острву и тако ова колонија броји данас близу 300 душа Житељи говоре инглески, познају нас напредак цивилизације, имају доста лијена знања о многим чему, но живе на острву као Рибинсови однојени од свега свијета. Храпе се плодовима и дивљаци, чега имаде у озбиљу на том острву. Имају и новаца, по овај циркулира само у њиховој републици. Сваки посао сврхује на темељу измијене робе и добра. Понекад дрестане који страни брод уз острво, да од острвања кући хране. Владавина је у рукама председника, који се само на годину дана бира и зове „први новјек државе“. Он је веома угледан, но кад мине година, онда га потезу на одговорност та народ суди о томе, еда ли је добро или зло владао, еда ли је био правичан или неправичан, еда ли заслужује похвалу или батина. Живот је на острву Питкеру тако тих и миран, рад тако лахак, да се грађани могу сматрати као најсретнији људи на свијету.

(Доктор Шарко) подио је у потпуној сједици медицинске академије врло занимљиви извјештај Даренберга односно лијечења јектике. Даренберг исти дуго је патрио од те болести и излјечено се само ушљед готово свагдашњег пребивања на цијелом ваздуху. „Тешко да се може јектику, вели се у томе извјештају Даренберга, средствима, која се сад употрељују. Она неће дати повољног резултата. Чисти ваздух дању и ноћу, уредан живот, умјерено кретање, а што се тиче једа, што мање крењота и повине риљевне узга, — ево у чему се састоји тајна лијечења од те страшне болести“.

(Како се могу убити колеричне и тифозне микробе у води.) Још Кох опазно је, да киселина убија колерну бацилу.

Др. Криетмасе занимао се у Пастеровом Институту, колика је количина киселине потребна, да направи воду здравом, т. ј. да убије колеричне и тифозне бациле, које се у води налазе. Он сад саопштава резултате својих покушаја, који прије нијесу бивали објављени. Један литар воде (за свој покушај узео је воду парижке канализације) доста је усети 6 дециграма лимунове киселине, на да колерне бациле умру кроз четврт сата; а да се убије тифозна бацила потребно је усети 9 дециграма исте киселине у један литар воде.

Да се направи вода здравом за обично пиће доста је усети у један литар воде један грам лимунове киселине. Ово пиће при том је и врло пријатно.

А вако лимунова киселина није скупа — килограм кошта 3 франка — то на сто литара воде потроши се само 30 сантина (10 новч.)

Препоручујемо да се овако окисењена вода пије у вријеме кад колера бјесни.

(Најејевреније новине на свијету) излазе у норвешком граду Хамрефесту под именом „Nordcap“. Уредништво налази се у малој једној дрвеној кућици, покривеној паслаганим тресетом, као што је то обичај код свих тамошњих кућа. Будући да „Nordcap“ не добива гласове браојавом, већ само поштанском лаћом, то траје дуже времена, док читаоци на сјеверном крају што дознају о догађајима у осталом свијету. Обично су гласови осам дана стари, док допињу у уредништво „Nordcap“, а будући да новине само један пут на неђељу излазе, збива се често, да су „новости“ већ 14 дана старе, док се ондје штампају. Уза то опет траје дуже врмена, док се новине на лаћима доставе претилатницима у различним фјордовима. Многи претилатници долазе сами по своје новине те их плаћају у мјесто новцем рибам, понајвише арином.

ТЕЛЕГРАМИ „БЕЧКОГ КОР. БИРА“.

БИОГРАД, 15 августа. — Миштарски савјет ријешно је, да установи безиредрасну комисију, која ће испитати стање финансија; чује се, да партија радикална преко својих агената намјерава наговорити народ, да не плаћа данак, да на тај начин створи неприлике новој влади.

АТИНА, 15 августа. — Бивши гувернер острва Крита, Фотијадес-беј умро. Јавља се, да ће руски и дански Нашљедник доћи на сребрну свадбу краљеву.

БЕЧ, 16 августа. — Велики Књаз Петар и Велика Књагинја Молица Николајевна дошли су у Беч, из Глајхенберга.

ФИЛИПОПОЉ, 16 августа. — Изложба отворена у присуству принца Фердинанда, министра и свију консула, осим француског.

БЕРЛИН, 16 августа. — Колера нема овдје.

БЕЧ, 16 августа. — Цар неће ићи у Лемберг.

БЕРЛИН, 17 августа. — Гирс дошао.

БИОГРАД, 18 августа. — Влада намјерава укнупти монополе, те је одредила комисију, да каже своје мишљење.

ПЕТРОГРАД, 18 августа. — Увјерава се, да ће Вишњеградеки дати оставку, а да ће Вите посављен бити за министра финансије.

БЕРЛИН, 18 августа. — Гирс отпутовао даље.

ФИЛИПОПОЉ, 19 августа. — Приликом отварања изложбе принц Фердинанд телеграфом је Цару Францу Јосефу и изразио благодарност за учешће Аустро-мађарске у изложби. Цар је тошпо одговорио.

БЕРЛИН, 20 августа. — Колера се појавила у Љубеку, Мекленбургу и др. мјестима.

БЕЧ, 21 августа. — Велики Књаз Петар Николајевич, Велика Књагинја Милица Николајевна и сви им отпутовали су у Баден-Баден.

ПЕТРОГРАД, 21 августа. — Царска породина дошла у Финландију и Бисеркоје.

ХАМБУРГ, 21 августа. — Колера опаша.

О Г Л А С И.

ПОШТАНСКЕ БИЉЕГЕ.

Потписани тражи и купује највише различити црногорских жиганих биљеге и отворених писема. Попуде шаљу се на адресу:

A. Weisz

marchand d'antiquités et timbres.

Budapest, Vaci körút 4. (6-10)

GRANDS MAGASINS DE
Printemps

NOUVEAUTÉS
Envoi gratis et franco

du catalogue général illustré, renfermant toutes les modes nouvelles pour la SAISON d'ETE, sur demande affranchie adressée à
M. JULES JALUZOT & Cie
PARIS

Sont également envoyés franco, les échantillons de tous les tissus composant nos différentes assortiments, mais bien spécifier les genres et prix. Tous les renseignements nécessaires à la bonne exécution des commandes, ainsi que les conditions d'expédition, sont indiqués dans le catalogue. Envoi franco de port jusqu'à destination de tout pays par le 50 francs payés par avance, pouvant être expédiés en colis postal.